

MEGHÍVÓ

MAGYAR ÖRÖKSÉG

114. díjátadó ünnepségre

A díjátadás időpontja: **2026. március 21.** (szombat), **de. 11.00 óra**

A díjátadás helyszíne: **Magyar Tudományos Akadémia Díszterme**
(1051 Budapest, Széchenyi tér 9. I. em.)

Kitüntetésben részesülnek a díjátadás sorrendjében:

Szakolczay Lajos írói életműve

laudátor: Vincze László papírmerítő mester

Kovács Eszter operaénekes kimagasló énekművészete

laudátor: Zoboki Gábor Kossuth-díjas építészmérnök

Romhányi György orvosprofesszor életműve

laudátor: Prof. Temesvári I. Péter reumatológus szakorvos

A Pro Bartók Társaság kulturális tevékenysége

laudátor: Sipka Sándor professor emeritus

Legendi Géza festészete és példaértékű helytállása

laudátor: Ladányi Sándor abrúdbányai református lelkész

Kincses Károly és Kolta Magdolna magyar fotográfiáért végzett munkássága

laudátor: Jelenczki István filmrendező, képzőművész, fotográfus

A Fornet család generációkon átívelő nemzetszolgálat

laudátor: Prof. Paragh György, az MTA doktora

*****

Fő támogatóink:

AGRÁRMINISZTERIUM

Támogatóink:

Schmitt Pál volt köztársasági elnök

Állatorvostudományi Egyetem

Vincze László és Fiai Papírmerítő Műhely

KOVÁCS ESZTER OPERAÉNEKES KIMAGASLÓ ÉNEKMŰVÉSZE

Laudátor: Zoboki Gábor DLA habil., Kossuth- és Ybl-díjas építész,
egyetemi tanár

[Tannhäuser - Csarnokária \(Erzsébet, II. felvonás\) / Elisabeth's Greeting. Dich teure Halle... \(3:01\)](#)

[A walkür / Die Walküre - Elbeszélés \(I. felvonás\) / Schlafst du, Gast - Der Manner Slippe... \(5:41\)](#)

[Az istenek alkonya / Götterdämmerung - Zárójelenet \(III. felvonás\) / Brünnhilde's... \(17:51\)](#)

[Parsifal - Kundry monológja \(II. felvonás\) / Nein Parsifal du thör'ger Renner - Ich sahe das... \(5:43\)](#)

Wagner: Wesendonck Lieder

[Weswndonck-dalok / Wesendonck Lieder - Az angyal / Der Engel \(2:40\)](#)

[Ne tovább! / Stehe still \(3:20\)](#)

[Az üvegházban / In Treibhaus \(5:28\)
\(4:00\)](#)

[Fájdalmak / Schmerzen \(2:04\)](#)

[Álmok / Träume \(4:00\)](#)

© 2002 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Különös, már-már regénybe illő, hogy a tiszánánai parasztcsaládból származó, álmodozó lányt, éppen a téeszbe látogató „elvtárs” fedezte fel. Konzervatórium, Zeneakadémia...és máris Bartók Juditját énekli az operaházi felvételijén.

Pályája üstökösként ívelt felfelé, de nem a vakmerőség, hanem a tudatos építkezés jegyében. Bár okosan a hanggyilkos szerepeket fiatalon elkerülte,

abban a Lukács Miklós által vezetett Operaházban debütált, ahol újrateremtették Magyarországon a hatvanas évek közepétől a Wagner-játszás kultúráját. Elképzelhetjük a távolságot a falubéli vályogház csendjétől Brünnhilde sziklájáig – s mégis, ez az út Eszter számára természetes ívként teljeseedett ki. Akkor még magyarul futottak a Wagner művek. Lukács Miklós mellett a legendás Erdélyi Miklós karmester és Mikó András operarendező támogatta az ifjú művészt, vitte bele ebbe a zenedrámái, örült világba. Bár énekelni tanulni Maleczky Oszkárnál kezdett, Sipos Jenő, hangmágus bontotta ki a torkában leledző csodát. A felejthetetlen Závodszy Zoltán vont be az ízig-vérig Wagneri világba: a természetes éneklés elvárása szerint mondogatta: „úgy énekelj, mint a madarak...”.

Ferencsik János muzikalitásának köszönheti Bartók Judit-szerepének előkészítését, így „Az év koncertjét” énekelhette fiatalon Kovács Kolossal, a frankfurti Alte Operben, Michael Gielen vezényletével. Szerencsénk, hogy megmaradtak felvételei Lovro von Matačić-csal is, a későromantikus repertoár nagy-mesterével.

Művészi példaképe a XX. század egyik legnagyobb drámái szopránja, Birgit Nilsson volt – s nem csupán példakép, hanem partner is: több alkalommal váltva énekelte a Ring főhősnőjét. Nilsson Eszterhez hasonló, elképesztő erővel és tudatosággal vált világelsővé. Fényképek örökítik meg, ahogy Ő is fiatalon, zeneakadémistaként térdepel egy svéd tanyán a cukorrépa földeken, és ő is ide tért vissza, mikor karrierjét a nyolcvanas évek közepén befejezte. Wagner egyik legcsodálatosabb hősnőjének atlaszi terheket kell hordoznia és természetesen mindig a Götterdämmerung démoni zárójelentét kellett Eszternek is előénekelnie a világban. Az Ő személyiségét jellemzi ez az Istenből lett ember önfeláldozása egy jobb világért...

Kovács Eszterrel lelkileg közös szeretet fűz minket össze Leonie Rysanek művészetéhez való rajongásunkban is. Közös Őbennük számomra a Walkür Sieglindjének megformálása. Az olyan „operabolondok”, akik az operát nem csupán műfajnak, hanem létszükségletnek tekintik – imádják az entuziazmust képviselő és természetes hangadottságú énekeseket. Úgy szoktuk mondani: Urweib... Őserejű, szinte démoni Nő... Wagner Kundry-ja, utolsó megírt nagy női szerepe mutatja ezt leginkább. Esztert egyértelműen ezek közé a Birgit Nilsson-ok, Astrid Varnay-k, Kirsten Flagstad-ok és nagy kedvenceim, Leonie Rysanek-ek és Leyla Gencer-ek kongeniális karakterébe sorolom.

Mahlernek fontos volt ez az extázis, a „magánkívüliség” állapotába való kerülés. Én fiatal wagneristaként örök emlékeimben őrzöm ezeket az Erkel Színházbeli előadásokat. Esztert hallani földönkívüli élmény volt, és bizonyára meghatározta a generációm Wagnerhez fűződő kapcsolatát. Micsoda operai élmények voltak... Talán mindannyian emlékszünk arra a bizonyos 1983 február 13-i Parsifal bemutatóra, amikor Wagner halálának centenáriuma Ferencsik János személyesen érte el, már megtört egészségi állapotban, hogy újra megszólaljon Wagner legkontemplatívabb műve.

De ugyanúgy rajongott Eszterért Zubin Mehta, vagy a lírai alkatú Silvio Varviso is. S ahogy alakult a nemzetközi pályája, utolérhette az az óriási lehetőség, hogy az operavilág egyik legpatinásabb helyszínén, a New York-i Metropolitan-ben is énekelhetett. A társulattal háromhónapos jubileumi, Észak-amerikai turnéra indulhatott Renata Scotto, Domingo és Pavarotti oldalán.

Példaértékű Eszter visszavonulása is. 48 évesen, rendkívül fiatalon köszönt el a színpadtól, olyasfajta mély érzelmeket élhetett meg, mint A Walkür Wotanja, mikor legkedvesebb lányától válik el. Magasztos, de tragikus pillanat lehetett ez az életében. Hazatérése után – függetlenül itthoni operai szerződésétől – nem kapta meg a méltó lehetőségeket. Ezeket az utolsó éveket a magyar közönségnek ajándékozta, s ekkor hallhattam Sieglinde szerepében többször én is. Azt állítja, hogy ezt sose bánta meg. Nem hiszem el. Egy ilyen elbűjásos visszavonulás a tülekedésből egyértelműen egyik kedvenc zeneszerzője, Mahler, Friedrich Rückert versére írt csodálatos dalát juttattja eszünkbe: „Ich bin der Welt abhanden gekommen” („Búcsút mondtam én a nagyvilágnak... „)

*„Meghaltam a világ forgatagának,
és egy csendes területen pihenek!
Egyedül élek a mennyországomban,
a szerelemben, a dalomban.”*

Képzelnék el fiatal lányt, aki gondolataiba mélyedve, magányosan ül a Tisza partján és elmerül a folyó gyönyörűségében. Én Siegfried Rajnáját látom ebben a képben. Eszter alakja is így él bennem... Ő maga is sűrűn emlegeti Pilinszky sorait „Mert az őzeket egészen sohasem lehet megszelídíteni”.

Kedves Eszter, boldogsággal tölti el a szívünket, hogy a Magyar Örökség Díjat egy ilyen nagyszerű művész és ember veheti át a mai napon.